

ELŐMUNKÁLATOK AZ ALFÖLD VÍZGAZDÁLKODÁSI KONCEPCIÓJÁHOZ ÉS STRATÉGIÁJÁHOZ

*Schreffel Rudolf – Dr. Varga István**

Az Alföld területfejlesztési és tájhasznosítási feladatai megfogalmazása során körvonalazódott az az igény, hogy a több tíz év után először nem tervezett, hanem bizonyos értelemben „spontán módon” változó gazdasági és társadalmi körülmények kezelhetősége, tervezhetővé tétele érdekében el kell készíteni az Alföld hosszú távú vízgazdálkodási koncepcióját és ezzel összhangban rövidebb távra szólóan, az Alföld vízgazdálkodás-fejlesztési stratégiáját.

Ennek halaszthatatlanságát két körülmény is markánsan meghatározta:

- egyrészt a korábbi évtizedek tervszerű vízgazdálkodás-fejlesztési tevékenysége, valamilyen ésszerű „folytatásának” szükségzerű igénye;
- másrészt az Alföld hazai vízgazdálkodási lehetőségeinek közismert nemzetközi „kitettsége”.

Utóbbi körülménynek a természeti adottságokon túli, szükségzerű felértékelődését egyértelművé tették a nemzetközi együttműködési keretek újraszabályozásának kényszere (pl. megszűnt az ötoldalú vízügyi együttműködés), valamint a szomszédos államokban zajló társadalmi, gazdasági átalakulási folyamatok, melyek következtében a „kitettségünk” kezelésének lehetőségei, módjai bizonytalanná váltak (megszűnt a távlati tervek készítésének, s ezek egyeztetésének rendszere).

A koncepció, illetve a stratégia kidolgozásának ágazati kereteit elsősorban az ország vízügyi politikájának meghatározása – s időközbeni folyamatos pontosítása – alakította ki. A keretek megvonásánál természetesen érvényesültek a vonatkozó (vízgazdálkodási, környezetvédelmi, természetvédelmi és területfejlesztési) törvényi szabályozások és a nemzetközi egyezmények, illetve ajánlások.

Az 1996. év végén megindított átfogó jellegű munkához számos, az Alföld egyes területeire vonatkozó, illetve egyes alföldi sajátosságú vízgazdálkodási adottság kezelésére irányuló folyamatban lévő, de egymással csak laza kapcsolatban lévő vizsgálat, elemzés jelentett részleges kiindulási alapot, s egyúttal bizonyos megkötöttséget is.

Ezek közül a legfontosabbak időrendi sorrendben – s az időrend utal a munkák „laza” kapcsolatára is – a következők voltak.

- Az 1980-as évek végétől folyamatban volt a *Maros hordalékkúp* felszín alatti készleteinek védelmére és a térség vízbiztosítottóságának javítására irányuló, többirányú kutatómunka.
- A *Duna-Tisza köz*i homokhátság vízgazdálkodási adottságai (elsősorban a talajvízszintek) drasztikus megváltozásának kezelésére megoldást kereső feltáró-, elemző-, tervező munka 1989-ben kezdődött, melynek hangsúlyosságát azóta több Kormányhatározat erősítette meg.

* *Schreffel Rudolf* főtanácsos, Országos Vízügyi Főigazgatóság Budapest

Dr. Varga István tanszékvezető-helyettes egyetemi docens, BMGE Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszék, Budapest

- A *Kiskörei tározó* és kapcsolódó létesítményei működésének/működtetésének széleskörű szakmai és társadalmi (!) kiértékelésére 1990–93. között került sor. A konszenzussal zárult kiértékelés alapján Kormányhatározat rögzíti a rendszer hasznosításának prioritásait, illetve a szűkebb térség vízgazdálkodás-fejlesztési elveit és középtávú követelményeit.
- A *Tisza-völgyi holtágak* rehabilitációs programját megalapozó – a vízgazdálkodási, a környezetvédelmi, a természetvédelmi és a hasznosítási szempontokat egyaránt érvényesítő – munkák 1990-től folytak.
- 1992-ben Országgyűlési határozattal került jóváhagyásra az ún. „*Alföld program*”, mely számos vízgazdálkodás-fejlesztési előírást is tartalmazott. A program végrehajtásának támogatására később több „visszatérő” Kormányhatározat került kiadásra.
- A *Tisza-Körös völgyi Vízgazdálkodási Rendszerben* vízkorlátozási időszakban érvényesítendő teendők rendszere 1992–1993-ban került megfogalmazásra, majd erre alapozva elkészült az eseti operatív beavatkozások megalapozására alkalmas számítógépes program.
- A *Tisza vízgyűjtő országhatáron túli* területein megvalósított, illetve az ismerhető tervezett, a vízkészlet-gazdálkodási feltételeket meghatározó fontosabb *beavatkozások* (vízkivételek, szennyvízbevezetések, tározások, vízátervezetések, erőművek, stb.) *számbavétele*, szerepük minősítése 1995–1996-ban készült el, csaknem teljes körűen.
- A *Tisza-völgyi nemzetközi vízgazdálkodási együttműködés fejlesztését*, megújítását megalapozó háttér tanulmány készült 1994–1996-ban.

Egy aszályos évtized súlyos vízkészlet-gazdálkodási tapasztalataitól is ösztönözve került sor az említett „előmunkálatok” eredményeire figyelemmel „Az Alföld vízgazdálkodási koncepciója és stratégiája” kidolgozására. A munkát támogatta az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának a stratégiai terv készítését ajánló 3/1995. számú határozata is.

A *vízgazdálkodási koncepció* megalapozásához (vízügyi, környezet- és természetvédelmi, területfejlesztési szakértők, ökológusok, akadémiai és egyetemi kutatóhelyek közreműködésével) készült elemzések kiterjedtek:

- a vízkészletek állapotára,
- a vízzel kapcsolatos tevékenységekre,
- a vízgazdálkodási funkciók kielégítését nehezítő, illetve veszélyeztető meglévő és várható problémákra,
- a vízgazdálkodás-fejlesztési beavatkozások elmaradásának következményeire,
- a problémáknak a társadalom számára elfogadható kezelésének lehetőségeire.

A sokrétű vizsgálat szakértői által felvetett vízgazdálkodási problémák feltárása és súlyozása :

- a *vízmennyiség-gazdálkodás* (a felszíni és a felszín alatti vízkészletek),
- a *vízkárelhárítás* (az ár-és belvízvédelem, valamint a vízszabályozás),
- a *települési vízgazdálkodás* (a vízellátás, szennyvízelvezetés, tisztítás és elhelyezés),
- a *vízi környezetvédelem* (a vízminőség-védelem és szabályozás, az ökológia és természetvédelem, ill. a jóléti vízhasználatok),

mint, vízgazdálkodási feladatkörök szerint történt.

A szakértői vélemények szerint az *Alföld legsúlyosabb vízgazdálkodási problémái a szennyvízelvezetés és tisztítás, az ár- és belvízvédelem, valamint a felszíni vízmennyiség-gazdálkodás* körében jelentkeznek.

A VÍZGAZDÁLKODÁSI KONCEPCIÓRÓL

A szakértői elemzések szintetizálása, valamint az általános és legfontosabb alapelvek és keretfeltételek figyelembevételével megfogalmazható legfontosabb célkitűzések a következők:

1. *Az országon kívüli vízgyűjtőkön folytatott vízgazdálkodási beavatkozásoktól való függőség szorossága, a kiszolgáltatót vízgazdálkodási helyzet megváltoztatása irányában:*

- *A függőség mértékének növelését* hosszútávon eredményező módszereket ill. beavatkozásokat a vízgazdálkodás valamennyi érintett területén általában el kell kerülni, hacsak jelentős gazdasági-társadalmi szempontok és az érintett vízgazdálkodási területen hosszútávon várható igények nem indokolják.
- *Az árvízvédelem területén a célkitűzés a függőség mértékének csökkentése* kell legyen, amelynek elérését a nemzetközi egyezmények nem szerkezeti módszereit megerősítő szerkezeti módszerekkel - a védművek védképességének növelésével - is szükséges elősegíteni.
- *A belvízvédelem területén a függőség mértékének szintentartása a reális célkitűzés, vagy alternatívaként a nem szerkezeti módszerekkel elérhető függőségi mérték csökkentése* tekinthető.
- *A mértékadó kisvízi felszíni vízkészletet* illetően a meglévő függőség mértéke legfeljebb rövidtávon tekinthető elfogadhatónak (figyelembe véve, hogy a felszíni vízkészletek esetenkénti és lokális hiánya jelenleg még nem okoz jelentős közvetlen károkat). Azonban már középtávon a vízkészlet-függőség csökkentését kell a felelősségét felvállaló vízgazdálkodás célkitűzésének tekinteni, amelyekhez elsősorban szabályozási és csak kisebb részben szerkezeti – létesítmények megvalósításával járó – beavatkozások szükségesek. Hosszútávon azonban döntően szerkezeti módszerek alkalmazásával a függőség további nagymértékű csökkentését kell elérni, törekedve a lehetséges minimális függőségre.
- *A felszíni vízkészletek minőségi függősége* területén középtávon célkitűzés a függőségi viszony mértékének szinten tartása a határvízi egyezményekben foglaltak következetes érvényesítésével. Magyarország vízminőségi függősége számottevően nem csökkenthető, a határon átlépő vízfolyások minőségének az országhatáron belüli beavatkozásokkal történő javításának lehetőségei korlátozottak. Hosszútávon – a minőségi függőség következményeinek enyhítésére irányuló törekvések mellett – lehetséges célkitűzés az Európai Unió vízminőségi normáinak a szomszédos országok általi elfogadtatása.

2. *A vízzel kapcsolatos társadalmi-gazdasági igények és a környezeti állapot viszonya* irányában célkitűzés az Európai Unió által megfogalmazott irányelvek való megfelelés, mely szerint: „*A társadalomnak a vízgazdálkodással szembeni igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben eleget kell tenni a környezeti követelményeknek*”.

Ezért:

- El kell érni az Alföld régióiban – a területhasználók konszenzusán alapuló terület-használati prioritásokat is figyelembe vevő – jó vízállapotok kialakulását, ill. a kedvező állapotok hosszú távon való biztosíthatóságát mind a felszíni, mind pedig a felszín alatti vizekben.
- Össze kell hangolni a területfejlesztési stratégiai célok, valamint a feltételként jelentkező legfontosabb környezeti célkitűzések megvalósítását.

3. *A szerkezeti és nem-szerkezeti beavatkozások összhangja, a szerkezeti beavatkozások sorolása* irányában a bizonytalanságokkal is számoló, racionális vízgazdálkodás alapállásának kell tekinteni:

- A beavatkozási lehetőségek közötti választásnál, prioritást kell biztosítani az Alföldön jelentkező, regionális jelentőségű kárelhárítási és hasznosítási feladatokat ellátó vízgazdálkodási létesítmények funkcióképességének teljes körű megőrzéséhez, megtartásához.
- Jelentősebb szerkezeti – létesítmények megvalósításával járó – beavatkozásokra csak ott kerüljön sor, ahol azok eredményeivel, pozitív hatásaival szembeni, hosszú távra szóló igény a döntés időpontjában előre látható. Beavatkozások sorolásánál előnyben kell részesíteni a kisebb bizonytalanságokkal terhelt szerkezeti beavatkozásokat.
- Egyéb, jelentős bizonytalanságokkal terhelt esetekben előzetesen olyan, nem szerkezeti – intézményi jellegű – beavatkozások, intézkedések megtétele szükséges, amelyeknek kisebb a gazdasági-környezeti kockázata, ugyanakkor megteremtik, vagy nyitva hagyják a lehetőségét a vízgazdálkodással szembeni fokozott elvárások kielégítésének, ill. a kisebb valószínűséggel bekövetkező helyzetekben szükséges megoldások kialakításának, a szerkezeti jellegű beavatkozások megfelelő, későbbi időpontban való megtételének.

4. *A vízhasználatok szabályozása* irányában el kell érni, hogy:

- a vízhasználatok mennyiségi, térbeli és intenzitás jellemzői olyan módon kerüljenek átrendezésre, hogy a vízi környezet térségi jellemzőiben a vízfogyasztások, ill. a vízhasználatok, a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi terhelése miatt bekövetkező esetleges negatív változások intenzitása csökkenjen, majd megálljon;
- a vízzel szembeni mennyiségi és minőségi igények, valamint a rendelkezésre álló készletek tér- és időbeni elkülönülése a gazdasági célú vízhasználatok esetében szükségessé teszi az „igényekhez biztosított készletek” ill. a „biztosítható készletekhez igazodó vízhasználatok” alternatívái közötti, fokozottan környezeti-gazdasági megfontolásokra alapozott választást, a vízigények és a vízkészletek egyaránt kiterjedő, a sajátosságokhoz igazodó beavatkozásokkal történő befolyásolását.

5. Az Európai Unióhoz való várható csatlakozás vízgazdálkodással szembeni elvárásai irányában

- biztosítani kell a víz mint természeti elem védelmét és a lakosság egészséges vízzel való folyamatos ellátását (a víz hosszú időtartamú fogyasztás esetén sem okozhat egészségkárosodást);
- biztosítani kell, valamint fenn kell tartani a vizek ökológiai egyensúlyát;
- ki kell elégíteni a gazdasági szektorok mennyiségi és minőségi vízigényeit;
- meg kell előzni, el kell hártani, vagy csökkenteni kell az árvizek és aszályos időszakok káros hatásait;
- folyamatosan ki kell elégíteni a társadalmi jólétet szolgáló vízhasználatok igényeit;
- a célkitűzéseket nagymértékű integráció kereteiben kell és lehet megvalósítani, amelyhez különös hangsúllyal szükséges integrálni a vízkészlet-gazdálkodást a természetes ökológiai állapot védelmével, a vízmennyiség-gazdálkodást a vízminőség védelmével, a felszíni és a felszín alatti vízkészlet-gazdálkodást, az alkalmazott vízkészlet-gazdálkodási módszereket a környezeti célokkal;
- az Irányelvben rögzített célállapotok elérésének ütemezése, valamint a megvalósításhoz szükséges beavatkozásoknak a sorolása terén messzemenően alkalmazkodni kell a hazai sajátosságokhoz, társadalmi-gazdasági elvárásokhoz, mérlegelve a célok eléréséhez szükséges beavatkozások terheit, valamint az Uniótól e célok eléréséhez várható támogatások mértékét és ütemezését.

A STRATÉGIAI FELADATOKRÓL

Az előzmények ismeretében bármennyire is előkészített, megalapozott feladatról volt is szó, a munka során számos bizonytalansági tényezőt volt szükséges figyelembe venni. Ezek közül a legfontosabbak:

- a térségben (úgy a hazai, mint a külföldi vízgyűjtőn) a gazdaság kibontakozásának, fejlődésének iránya és üteme még nem jelezhető előre egyértelműen;
- a tulajdoni szerkezet átrendeződése még nem fejeződött be;
- a térség gazdasági jövőképe még nem alakult ki;
- az EU-hoz történő csatlakozás feltételei, időpontja, lehetséges gazdasági hatásai még nem tisztáztak.

Előzőek értelmében rögzítésre került, hogy

- a stratégia csak ún. „gördülő” megközelítésű lehet;
- a kitűzendő célok eléréséhez szükséges teendőket – a stratégiát – szükség-szerűen vissza kell csatolni a koncepcióra, szükség esetén módosítva azt;
- a stratégiának több szinten átgondolandó alternatívákat is tartalmaznia szükséges.

Sajátos hozzáadéka a munkának – s remélhetően ez az EU csatlakozás során is érvényesülhet – hogy számba vette és kiemelt figyelemmel kezelte az ún. „*alföldi dimenziókat*”, azaz azokat a körülményeket, jellemzőket, melyek egyediek, más európai országban és más hazai területen nem, vagy csak kis mértékben jelentkeznek. Ezek közül néhányat említve a következő kép rögzíthető.

- Az Alföld területének legnagyobb része mesterséges vízgyűjtő, melyről a víz mesterséges vízkormányzó művek segítségével vezethető el. Az Alföld vízgyűjtőterületeinek jelentős része belvízrendszerekre és ezen belül belvíz-öblözetekre tagolódik.
- Az Alföldön van Magyarország és Európa legnagyobb folyó menti ártere és árvízvédelmi rendszere. Az árvíz- és belvízvédelmi rendszerek nélkül az Alföld jelentős részét időszakosan, vagy állandóan víz borítaná.
- Sok az Alföldön az ún. kettős-működésű csatorna, így egyes területekről a körülményektől függően különböző irányokba, különböző befogadóba vezethető a víz, azaz a vízgyűjtőterületek határai a körülményektől függően változnak.
- Nagy területeken jellemző a talajvízszintek süllyedése. A területen mintegy 200 holtág található.
- Országos viszonylatban az Alföldön van a legtöbb illegális vízhasználat.
- Az Alföldön van a legtöbb probléma az ivóvízkészletek minőségével.
- A jövőben várható vízigények rendkívül bizonytalanok, nem eldönthető, hogy a vízzel kapcsolatos igények kielégítéséhez szükség lesz-e és mikor valamilyen nagyobb vízgazdálkodási beavatkozásra.

Mindezen sajátosságokra (is) tekintettel és az Alföld vízgazdálkodása szakágazati jellemzőinek számbavételével kerültek előzetes megfogalmazásra az Alföld vízgazdálkodásának általános, valamint az egyes feladatcsoportok szerinti, a célkitűzések eléréséhez elvégzendő legfontosabb (stratégiai) feladatai.

Az Alföld vízgazdálkodása legfontosabb kulcselemeinek, *általános stratégiai feladatainak* a következők tekintendők:

- A fenntartható és integrált vízgazdálkodás módszereinek alkalmazása a víznek a szociális és gazdasági fejlődésben betöltött kulcsszerepe alapján (pl. az alapvető emberi igények és egészségügyi követelmények kielégítése, integrált vízgazdálkodás biztosítása a vízkészletek véges természetére, illetve a finanszírozási források korlátosságára, valamint az ágazati igényekre tekintettel).
- A víz és a környezet egységének fokozottabb figyelembevétele (pl. a vízi élőhelyek gazdasági és szociális értékének védelme; környezeti szabályozások érvényesítése a vízminőség- és egészségvédelemben; a vízgazdálkodás és az általános terület- és készletgazdálkodás integrálása).
- A gazdasági és a pénzügyi kérdések figyelembevétele (pl. vízigény-szabályozás, vízdíjak, adók érvényesítése, költség-visszatérítési módszerek alkalmazása).
- A vízgazdálkodás általános eszközeinek fejlesztése (pl. információ menedzsment fejlesztése).

Az Alföld vízgazdálkodásának az egyes feladatcsoportok szerinti stratégiai feladatai közül (a teljesség igénye nélkül), fontossági sorolás alapján a következők emelhetők ki:

A vízmennyiség-gazdálkodás területén:

- Korszerűsíteni, illetve fejleszteni kell a (felszíni és felszín alatti) vízkészletek mennyiségi és minőségi megfigyelő rendszerét. Erre alapozva folyamatosan pontosítani szükséges a vízkészletek állapotértékelését.

- Az állami felelősségvállalás mértékének újrafogalmazásával korszerűsíteni kell a vízjogi engedélyezés, valamint a vízszolgáltatás rendszerét, lehetővé téve a különböző vízbiztosítottsági szintek közötti választás lehetőségét. Ki kell dolgozni az ehhez illeszkedő járulékfizetési rendszert.
- Meg kell alapozni a felszíni vizek ökológiai, környezetvédelmi szempontból indokolt vízigénye kielégíthetőségének vízkészlet-gazdálkodási feltételrendszerét.
- El kell érni a külföldi vízgyűjtők vonatkozásában a vízgazdálkodási információk minél szélesebb körű folyamatos cseréjét, a már megvalósult és a várható beavatkozások vízgazdálkodási hatásainak megismerhetőségét, a tervezett beavatkozásokkal kapcsolatban az „együttes tervezés/megvalósítás” lehetőségét.
- Meg kell teremteni az országhatárokkal érintett vízrendszerek, vízbázisok esetében az országok által közösen működtetendő szervezetek létrehozásának lehetőségeit és feltételeit.
- Meg kell alapozni egy politikai-társadalmi döntést az Alföld vízigényeinek hazai vízkészletekből (tározással, vízátfuvalással, stb.) történő hosszú távú biztosítására.
- Ki kell dolgozni egy gazdasági ösztönző rendszert a mezőgazdasági (elsősorban öntözési) fejlesztéseknek a meglévő és kihasználatlan vízkivételi és vízelosztó kapacitások térbeli elhelyezkedésének megfelelő telepítése érdekében.
- Ki kell dolgozni a meglévő, illetve a lehetséges nagy vízigényű technológiájú vízhasználatok Duna-völgybe való orientálásának, bevezetésének gazdasági ösztönzőit.

A vízkárelhárítás területén:

- Kiemelt állami feladatként el kell végezni a meglévő árvízvédelmi rendszer (gátak, nagyműtárgyak) rekonstrukciós munkáit.
- A rekonstrukciós munkákkal összhangban, a hidrológiai feltételek alakulásának újraértékelésével végre kell hajtani a védképesség növelését biztosító fejlesztési munkákat.
- Fel kell tárnai az árvízi, illetve szükség tározók létesítésének lehetőségeit és meg kell teremteni megvalósításuk (jogi, műszaki, pénzügyi, stb.) feltételeit.
- A szükséges felújítási, karbantartási munkákkal biztosítani kell a vízrendezési művek működőképességét.
- Ki kell dolgozni a belvízkár-elhárításban érdekelték érdekeltég-arányos teherviselésének rendszerét, újra kell rögzíteni az állami felelősségvállalás mértékét.
- Meg kell alapozni a kisebb, helyi jelentőségű állami műveknek az érdekelték tulajdonba adását.
- Kiemelt figyelemmel kell kezelni a kettősműködésű művek működtetésével kapcsolatos üzemelési, fenntartási feladatok érdekeltég-arányos ellátását, finanszírozását.
- Elsősorban a Tisza és a Körösök vonatkozásában (lehetőség-tervekben) vizsgálni kell a hajózási feltételek biztosításának, javításának lehetőségeit.

A települési vízgazdálkodás területén:

- A vízbázisvédelmet, az egészséges közüzemi ivóvízellátás biztosítását, s ezen belül a vízminőségjavítást folyamatos feladatként kell ellátni.
- Javaslatot kell kidolgozni a nagyszámú, engedély nélküli kismélységű kutak rövid és hosszú távú következményeinek kezelésére.
- Az országos szennyvíz-kerettervet megfelelő időközönként aktualizálni kell. Ennek alapján ki kell dolgozni a megyei szennyvíz-elhelyezési terveket.
- A gazdaságosan nem csatornázható területekre egyedi szennyvíz-elhelyezési javaslatokat kell kidolgozni.
- Ki kell dolgozni mind a csatornahálózatra történő rákötés, mind a szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés szabályozási és támogatási rendszerét.
- Ki kell építeni a települési csatornaműveket és a ma még hiányzó városi szennyvíztisztító telepeket, illetve ezek hiányzó tisztítási fokozatait.
- Az önkormányzatokat ösztönözni kell a belterületi vízrendezési feladatok maradéktalan ellátására.

A vízi környezetvédelem területén:

- A vízhiányos régiókban a lefolyásszabályozás fejlesztésével biztosítani kell a vízminőségi problémák enyhítését.
- Meg kell valósítani a vízbázis-védelmi programot.
- Meg kell szüntetni a felszín alatti vizeket veszélyeztető szennyező forrásokat.
- Meg kell valósítani a szennyvíz kerettervet, valamint a „szennyvíziszap” programot.
- Korszerűsíteni kell a vízminőségi észlelő, adattovábbító és feldolgozó rendszert.
- A határvízi egyezmények keretében szükséges a további felelősségvállalási, kárelhárítási, illetve információ-átadási garanciák előkészítése.
- Szabályozni kell az emberi tevékenységek és az ökológiai rendszerek közötti kapcsolatot, ideértve a biodiverzitás helyreállítását, megőrzését.
- Folytatni kell a „Holtág-programot”.
- Ki kell dolgozni a rekreációs célú vízhasználatok feltételeinek javítása céljából szükséges jogi és műszaki szabályozásokat.
- A stratégiai terv determinációként rögzíti az *EU csatlakozással* (az alkalmazandó irányelvekből fakadó), valamint a nemzetközi intézményrendszerrel kapcsolatos feladatokat is. Ezek közül a legfontosabbak:
 - Alkalmazni kell az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának a vizek védelmével és fenntartható használatával kapcsolatban az EGB tagállamok kormányai számára megfogalmazott ajánlásait és útmutatóit.
 - Hatékonyan ki kell használni a nemzetközi támogatások által adott lehetőségeket.
 - Ki kell használni és fejleszteni kell a nemzetközi egyezmények által biztosított lehetőségeket.
- Meg kell oldani az Alföld vonatkozásában a mérő- és megfigyelő rendszerek, valamint az adat- és információcsere nemzetközi összehangolását. A feladatok megoldásában figyelembe kell venni az EU környezeti irányelveit, a vonatkozó Európai szabványokat.